

KOEI KALF PRODUKSIE EN INKOMSTE SENARIO'S

Cedric Stoch (Nguni Teler)

Natuurlike voedselprodukte is al meer onder verbruikers in aanvraag. Dit geld ook vir gesonde, smaaklike rooivleis. Die Nguni-beesras is in die ideale posisie om in hierdie groeiende vraag te voorsien, veral in 'n wêreld waar die klimaat besig is om te verander.

Ek volg 'n waardetoevoegingskonsep van algehele vleisproduksie per hektaar, en lê minder klem op individuele beesproduksiekoste. Alle aangeplante weiding op die plaas bestaan uit medics. Benewens die medics word die diere gewoonlik so teen September na vleiagtige dele op die plaas geskuif waar hulle raigras benut. Daarna gaan hulle terug na die medicsweidings. Wanneer die medics afgewei is, word hulle verskuif na stoppellande waarop koring en hawer gevestig was. Ek volg 'n rotasie-plantstelsel met kontantgewasse en medics.

Gewone, basiese riglyne wat enige beesboer, ongeag die ras, kan volg is op my beesboerdery van toepassing:

- Bepaal eerstens die gebied se gemiddelde drakrag.
- Bepaal watter tyd van die jaar voervloei op sy maksimum is.
- Laat dek vroulike diere tydens die maksimum voervloeyd.
- Bemerk alle nie-produkerende diere voor die swakke tyd aanbreek om sodoende koste in die vorm van onder meer byvoeding te beperk. Tydige beplanning is dus die antwoord.
- Pas 'n vooraf uitgewerkte weidingstelselprogram toe, deur te bepaal wat die beste vir die spesifieke gebied is en hoe die beste wisselboustelsel bestuur kan word.

Wanneer teelmateriaal aangekoop word, is daar ook sekere riglyne wat gevolg moet word. Hou jou einddoelwitte in berekening wat betref drakrag, verkope en bemarking, onderhoud en arbeid, asook die omgewingsimpak. Koop net van iemand met 'n skoon, siektevrye kudde wat sy kudde ken en wat historiese data kan voorsien sodat jy 'n kuddeprofiel met teelmikpunte kan opbou.

Die Stelsel wat gebruik word op Droërug

My omgewing se drakrag en byvoedingsbestuur laat my toe om 700-750kg per hektaar te beweï, wat beteken sowat twee koeie per hektaar. Om my ideale koeimassa te bepaal kyk ek eerstens na die gemiddelde tussenkalf periode (TKP) en die 66% normale verspreiding rondom die gemiddelde. Dit is dus die gemiddelde gewig van die middelste 66% koeie. Dan kyk ek ook wat is die koeie se gemiddelde speengewig. Ek voel tevrede met 'n gemiddelde koeimassa van 360kg en 'n kalfgewig van 170kg in my omgewing.

Bedryfskoste per koei wat behels: hooimaak, brandstof, arbeid, veeartsenykoste, advertensies, onthaal, Beestelersgenootskap, ens word bereken op \pm R 1 100 per jaar.

Daar kan drie verskillende senario's by my toegepas word, wat bepaal word deur die stand van die ekonomie, die weersomstandighede en marknavraag.

Die inkomste hier beskryf word op Wes-Kaap winterweiding (medics wisselboustelsel) bereken met basiese riglyne sonder dat rente en waardevermindering inaanmerking geneem is.

Senario (1)

Twee koeie word per hektaar geplaas wat dan twee speenkalwers produseer. Die twee speenkalwers per hektaar is 170kg x 2 wat 340kg lewer teen R 13.50/kg wat R 4 590 is. Onderhoudskoste per koei is R 1 100 x 2 wat beteken R 2 200 per hektaar. Die netto wins per hektaar is dus R 4 590 minus R 2 200 wat R 2 390 beteken.

Senario (2)

Twee koeie word per hektaar geplaas wat dan twee speenkalwers produseer, plus ek dra nog een gemiddelde vers ('n produk van senario 1 van die vorige jaar wat ek vir 20 maande terughou totdat sy verkoop word). Daar is dus twee koeie, twee kalwers, en een vers per hektaar. Die twee speenkalwers (340kg) word verkoop teen R 13.50/kg, wat R 4 590 is. Die een gemiddelde vers wat oorgedra is vanaf die vorige jaar, verkoop op 20 maande op 250kg teen R 12.50/kg wat R 3 125 beteken.

Die koste per koei is weer R 1 100 (x2), dus R 2 200 per hektaar. Die koste van die vers op 20 maande is R 500. Dus is dit R 4 590 (2 speenkalwers) plus R 3 125 (vers) minus R 500 (onderhoud vers) en minus R 2 200 (koste van 2 koeie) wat vir my 'n netto wins van R 5 015 per hektaar gee wat 'n verbetering van R 2 625 meer as scenario 1 is.

Aan die einde van die berekening het ek nog steeds my dragtige koeie (belegging) om die proses te herhaal, of te verkoop. My belegging is dus twee koeie teen R 10 000 per koei wat R 20 000 per hektaar is.

Die opbrengs op my belegging is; senario (1) - 11.95%, senario (2) - 25% en senario (3) - 44%. Met 'n graanbou stelsel moet jy elke jaar die belegging van vooraf maak met 'n bruto opbrengs van R 1 767.73 per hektaar. Medics weidingstelsel bruto opbrengs is R 3 224 per hektaar.

Om waarde by te voeg kos werk en gaan van elke individuele teler self afhang. Vir my beesboerdery soek ek 'n Afrika aangepaste ras wat lae gehalte voedsel beter kan gebruik en daarvoor is die Nguni my natuurlike keuse.

Senario (3)

Twee koeie word per hektaar geplaas wat dan twee speenkalwers produseer, plus ek dra nog een kwaliteit vers ('n produk van senario 1 van die vorige jaar wat ek vir 20 maande terughou totdat sy verkoop word). Daar is dus weer twee koeie, twee kalwers, en een vers per hektaar. Die twee speenkalwers (340kg) word verkoop teen R 13.50/kg, wat R 4 590 is.

Die een kwaliteit vers wat oorgedra is vanaf die vorige jaar, word verkoop op 20 maande op 'n veiling teen R 7 000. Die koste per koei is weer R 1 100 (x2), dus R 2 200 per hektaar. Die koste van die vers op 20 maande is R 500 plus R 100 administrasiekoste. Dus is dit R 4 590 (2 speenkalwers) plus R 7 000 (vers) minus R 600 (onderhoud vers) en minus R 2 200 (koste van 2 koeie) wat vir my 'n netto wins van R 8 790 per hektaar gee wat 'n verbetering van R 6 400 meer as senario 1 is.

